

МБДОУ детский сад №70 "Кэрэчээнэ"

Олонхо нөнгүө оѳо билэр-көрөр  
дѳоѳурун сайыннарыы.  
(үлэ опытыттан атыстаһыы)

Толордо:

Үрдук категориялаах иитээччи

Яковлева О.А.

Олонхонон иитэр-үөрэтэр, сайыннарап соруктар:

- 5-6 састаах оџолор олонхоџо интэриэстэрин тардыы, хоһуйулар бухатыырдар, куолар, араас кэстүүлэрэ, дьайыыара сыананстарын үөрэтии уонна мантан сиэттэрэн оџо бэйэтин дьизэ кэргэннигэр, ийэтин-аатын ууһугар, айыы дьонугар, төрөөбүт сиригэр-уотугар туох сыһыаннаабын өйдөтөн биллэрии.
- 6-7 саастаах оџолор олонхо тугэннэрин, айыы дьонун уонна абааһылар дьайыыларын сыаналаан тумуктээн өйдөөн була уонна быһаара үөрэтэр дьоџуурдарын сайыннарыы; Хас биирдии оџо тус бэйэтэ айыы киһитэ буоларын билэн төрөөбүт сирэ-уота, дойдуга чэлгийэ сайдытыгар кыттыгастаабын өйдөөн бэйэтин кыабынан туһа киһитэ буоларын ситиһии.

Араас оонньуулар, олонхоттон аабыны, уус-уран кэпсээһин, куукларынан инсценировкалары ытан көрөн баран, саха оџото олонхо эйгэтигэр бэрт кыра сааһыттан сыстар, киирэр кыахтаах диэн түмүккэ кэллибит.

Олонхону жанр быһыытынан үөрэтэри таһынан кини этэр кутун-сүрүн күүһүн оџо этигэр-хааныгар, дууһатыгар инэрэр туруктаах үөрэтии хайаан да наадалаах . Биһиги саныахпытыгар кыра саастаах оџолору олонхо мындырыгар уһуйуу сүрүнээн биир олонхоџо олоџуруон сөп.

Онон, олонхоттон тыл кэрэтин инэринэн, аџа көлүөнэ дьону кытта бодоруһар, доџордоһор далаһа оностон, ыраас санаабыт ыпсарыллан, кэрэ санаабыт хомоџойдук хоһулан истин олонхо эйгэтигэр киирэн толкуйбут тобулуннун, билиибит эбилиннин, майгыбыт тубустун диэн туран оџолорбутун кэлэр кэрэ олоххо толору эрэллээх буолууну, киһи туох да куһаҕанна кыайтарбат кыхтаах буола улааттыннар диэн үөрэтэбит.

Олонхо – оџо айар дьоџуура, таалана арылларыгар дьайар күүһүн таба туһанын. Олонхо олук тылынан бэриллэр төрүт өйдөбүллэрин оџо өйүгэр туттабына, киһи олонхо ис хоһоонун ордук дьиринэтэн өйдүүр кыахтанар.

Олонхо тылын-өһүн үөрэппит оџо тылын саппаһа, ситимнээх саната байар, толкуйа дьириниир. Олох үтүө- да мөкү өрүттэрин билэн, бэйэтигэр

сөптөөх түмүгү оностор. Бу өйдөбүллэр киһи-аймах баарын тухары  
симэлийбэт сырдык күүстэр буолаллар.